

СТАНОВИЩЕ

**ОТ СЪВЕТА ЗА РАЗВИТИЕ НА
ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО,
КОНСУЛТАТИВЕН ОРГАН
КЪМ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ**

ОТНОСНО:

**ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА
РЕГИСТРАЦИЯ НА
ЧУЖДЕСТРАННИТЕ АГЕНТИ**
сигн. № 48-254-01-36/27.10.202 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Съветът за развитие на гражданското общество (СРГО) е създаден на основание чл. 4, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) и съобразно правомощието му по чл. 4, ал. 4, т. 1 от ЗЮЛНЦ изразява следното становище по внесения проект на Закон за регистрация на чуждестранните агенти:

С предлагания законопроект сериозно се ограничават и нарушават конституционно гарантираните граждански и политически права на българските граждани, по-конкретно - свободата на изразяване и пасивното избирателно право. Също така, законопроектът противоречи на чл. 10, 11 и 14 на Европейската конвенция за правата на човека, на Общите насоки за свободата на сдружаване на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и Венецианската комисия, и на други международни актове за защита правата на човека, по които България е страна. Предлагат се и мерки в нарушение на правото на Европейския съюз за свободата на движение на капитали и гарантираните с Хартата на основните права на ЕС права на защита на личните данни, на сдружаване, на личен и семеен живот.

Законопроектът засяга неограничен кръг – физически и юридически лица, които според „широките“ дефиниции, които използва, ще попаднат под обхвата му. Регистрацията като чуждестранен агент се свързва с редица забрани за упражняване на социални, образователни, здравни, културни, търговски и политически дейности в тотален разрез с международно признати и конституционно гарантирани права.

В обхвата на закона ще попаднат всички действащи юридически лица с нестопанска цел, които осъществяват дейност по Закона за социално подпомагане, Закона за предучилищно образование и др. и предоставят социални и образователни услуги, като дейността им ще бъде забранена.

Ще бъдат засегнати всички организации, които осъществяват дейността си по Закона за висшето образование, Закона за здравето и др.

С предвидената в законопроекта забрана за държавно и общинско финансиране и участие в обществени поръчки на регистрираните като чуждестранни агенти се нарушава пряко чл. 19 от Конституцията на Република България, съгласно който за всички граждани и юридически лица се гарантират еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защитата на потребителя.

По същество не е направен анализ в съпровождащата законопроекта „предварителна оценка на въздействието“ за щетите, които ще бъдат нанесени в социален, икономически и политически аспекти в резултат на спиране на дейността на неограничен кръг частно-правни субекти, в това число и санкциите, които ще бъдат наложени на Република България по нарушаване на задълженията ѝ по международни актове, които е ратифицирала и които, съгласно чл. 5 от Конституцията имат предимство пред нормите на вътрешното право, които им противоречат.

Законопроектът засяга не само по-голямата част юридически лица, но и физически лица – обикновени граждани, давайки възможност те да бъдат дефинирани като „чуждестранни агенти“, ако получат повече от 1000 лева от чужбина в рамките на една данъчна година, освен ако не са получени във връзка с търговски сделки или хазартни игри. Според предвидените в проекта правила, за „средства“ се приема всяка материална облага, която има парично изражение и може да бъде оценена в пари, или „средствата предоставени ... чрез обучение, семинари и образователни курсове и програми, социални дейности или проекти“, оценени над 1000 лева.

Тези правила биха засегнали всяко дарение, което биха получили не само граждански организации за подкрепа на техните каузи (подкрепа на хора в неравностойно положение, опазване на природата, съхранение на културното богатство и пр.), но и всеки български гражданин, получил финансов превод от близките си в чужбина.

Тревожно е, че законопроектът дефинира и “физическите лица, свързани с чуждестранни агенти” като „основателите, ръководителите, участниците или служителите на организации, определени като чуждестранни агенти“, както и „получаващите плащания или безвъзмездна материална помощ от лица, определени като чуждестранни агенти, с цел финансиране на упражнявана от тях дейност“, т.е. на практика всеки, който има връзка с конкретна гражданска организация (не само служители, но и членове, дарители и доброволци).

Законопроектът за регистрация на чуждестранните агенти е пореден пример за анти-демократичната тенденция през последните години - законодателната инициатива да се използва за стигматизиране на гражданските организации в България и за атака срещу основополагащите разбирания за защита на граждански права – свободата на изразяване, сдружаване и мирни събрания на гражданите.

В годините на демократично развитие на България гражданските организации затвърдиха своята съществена роля в решаването на социално значими проблеми. Именно заради това е особено важно отговорното и стриктно изпълнение на механизмите на правовата държава, част от които е защитата на гражданските права и свободи, включително и особено от посегателство от страна на държавата, както и

осигуряването на благоприятна среда за тяхното упражняване. Припомняме също, че институциите и политическите субекти, които се борят за участие в управлението, трябва да са отчетни на хората, а не обратното.

СРГО счита внесеня законопроект за ретрограден, дискриминационен и притеснителен. С него се прави опит заради партийни интереси да бъдат ограничавани утвърдени в условията на демокрация ценности и достижения на гражданското общество. По същество този документ ни връща назад във времена, когато основни човешки права и демократични принципи не бяха зачитани. Дълбоко несъгласни сме с това!

СРГО призовава всички парламентарни групи да отхвърлят този проект и да заемат категорична позиция в защита на гражданското общество, на конституционните права на българските граждани, на авторитета на България като страна от Европейския съюз.

Представителите на Съвета изразяват готовност да участват в заседанията на Комисията по правни въпроси, Комисията по бюджет и финанси и Комисията по културата и медиите и в открит дебат да изразят неговата позицията срещу проект на Закон за регистрация на чуждестранните агенти.

Членове на Съвета за развитие на гражданското общество

Фондация „БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО“,

Сдружение „БЪЛГАРСКИ ДАРИТЕЛСКИ ФОРУМ“,

Фондация „РАБОТИЛНИЦА ЗА ГРАЖДАНСКИ ИНИЦИАТИВИ“,

Фондация „СВЕТЪТ НА МАРИЯ“,

Фондация „БЪЛГАРСКИ ФОНД ЗА ЖЕНИТЕ“,

Сдружение „АСОЦИАЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ЖУРНАЛИСТИ-БЪЛГАРИЯ“,

Фондация "ЗАЕДНО В ЧАС",

Сдружение "БЪЛГАРСКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ",

Сдружение „БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНКСКИ КОМИТЕТ“,

Фондация „ЗА НАШИТЕ ДЕЦА“,

Сдружение „АСОЦИАЦИЯ НА ПАРКОВЕТЕ В БЪЛГАРИЯ“,

Сдружение „БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ“,

Сдружение „ЕКВИЛИБРИУМ“,

Фондация „КАРИН ДОМ“